

Hoewel de gebroeders Van Rijn zich enorm voor de katholieke parochie hebben ingezet, waren zij daarnaast ook heel betrokken bij de Lierse samenleving. Uit archieven van de Lierse Oranjevereniging is nog een bijzonder feit naar boven gekomen. Bij het 50-jarig bestaan in 1970 stond er een leuk artikel in De Westlander waarin werd teruggekeken op de beginjaren. Voordat de jaarlijkse dorpsfeesten in 1920 via een Oranjevereniging met meer structuur werden georganiseerd, waren er al ruim voor 1880 dorpsfeesten in De Lier. Deze feesten werden door de gebroeders Van Rijn verzorgd voor de gehele bevolking. Vooral Kees (Cornelis) van Rijn was de ziel achter de feesten. Ze organiseerden een kermis met o.a. het bekende koek slaan, brandspuitoefeningen en het branden van teertonnen met daarbij 'diverse kermisvermakelijkheden'. Kees van Rijn zorgde er voor dat de feestelijkheden voor iedereen beschikbaar waren, want ook 'de armen' kwamen niets te kort. Hij trakteerde de kinderen en liet hen gratis in de 'malle molen' draaien. Bij de oprichting in 1920 wenste burgemeester Crezee dat het bestuur van de nieuwe Oranjevereniging de dorpsfeesten in de geest van de gebroeders Van Rijn zou organiseren zonder enig politiek of kerkelijk tintje. Een vereniging die zich dus voor de hele Lierse gemeenschap zou inzetten. In 2020 keken we met een fraaie expositie in De Timmerwerf een eeuw terug op onze Lierse Oranjevereniging en we mogen gerust stellen dat deze wens van burgemeester Crezee volledig is uitgekomen. Hij werd bij de oprichting in 1920 ook gelijk tot erevoorzitter benoemd.

Van oudsher was de meest directe ontsluiting van boerderij 'Vreeburch' voor transport met paard en wagen via de Kanaalweg.

Na de aanleg van de nieuwe brug over het Leewater in 1868 werd dit tevens de voornaamste toegang naar de boerderij, hoewel de huidige Kerklaan toen niet meer dan een smal karrenpad over een smalle strook weiland was. Dit pad is heel lang 'Eigen weg' geweest en het gebruik ervan door derden was zeer beperkt. Wel liep een deel van het eeuwenoude kerkenpad vanaf Honselersdijk, dwars door de Lierpolder, over dit stuk Kerklaan naar de Domkerk. Maar alleen als voetpad. Nadat Joor en Marie Ammerlaan in 1909 hun intrek op deze woning namen, werd het gebruik van dit pad over hun land verder beperkt. Ook voor omwonenden om vanaf de Kanaalweg en Noordlierweg snel naar het dorp te komen en vice versa. De weigering het pad permanent voor anderen open te stellen, heeft altijd voor veel wrevel en ergernis gezorgd. Aan de zijde van het Zwethkanaal werd de doorgang met een hek regelmatig afgesloten. Dit pad op land van Ammerlaan liep dus vanaf de Kanaalweg langs de boerderij tot aan de molensloot die ter hoogte van de huidige Heimond en Bleijenburg liep. Vanaf dat punt tot aan de Kerklaanbrug was het pad toegankelijker.

We moeten niet vergeten dat bewoners van de Kanaalweg en Noordlierweg toen slechts twee mogelijkheden hadden om met paard en wagen in het dorp te komen. Ze hadden de keuze om langs de Lierhand, Oostbuurtseweg en Lierweg het dorp te bereiken, of de wel erg omslachtige westelijke route te kiezen. Met paard en wagen was deze route bijna een dagreis. Via de Kanaalweg kwam men dan eerst uit bij de Vlietmolen. Dan ging het verder over de Monnikenlaan en Galgenweg en kwam men uit bij de korenmolen op Westerlee. Via de Leeweg en Kijckerweg reden ze uiteindelijk het dorp binnen.

Op eigen initiatief en op kosten van boeren en tuinders langs de Kanaalweg en Noordlierweg is de Burgemeester Cramerlaan in de jaren '20 van de vorige eeuw verlengd naar de Kanaalweg. Hierdoor werd de reistijd naar het dorp meer dan gehalveerd. Kort daarna heeft de gemeente De Lier deze weg van de initiatiefnemers overgenomen. Zo ontstond er een goed alternatief om toch vlot in het dorp te komen en was men niet meer afhankelijk van de toestemming van Ammerlaan om de Kerklaan te gebruiken. Jaren later heeft de gemeente De Lier ook het eigendom van de Kerklaan overgenomen van Joor en Marie Ammerlaan en kwam er een einde aan alle beperkingen.

Toelichting kadastrale kaart uit 1819

Bovenstaande foto is een uitsnede van de kadastrale kaart uit 1819 waarbij ingezoomd is op het centrum van De Lier. Van links naar rechts zien we in het midden het Leewater met evenwijdig daaronder de huidige Hoofdstraat. Boven het Leewater is op het linkerdeel het Achterlaantje te zien. De lijn omhoog in het midden van dit prentje is de Kerklaan, die in 1819 ook wel 'het Laantje' genoemd werd, maar vanuit noordelijke richting toen niet verder doorliep dan tot aan het Achterlaantje. Via het Koorlaantje en de Kaaibrug kwam men zo te voet midden in het dorp uit. De Kaaibrug vormt al sinds 1492 de verbinding tussen het buitendijkse land en het dorp De Lier en werd destijds speciaal gebouwd ten behoeve van de kerkgangers en pelgrims die vanuit de richting Naaldwijk/Honselersdijk naar de Lierse bedevaartkerk kwamen lopen.

De Kerklaan heeft zijn naam zeker niet te danken aan de in 1872 gebouwde katholieke kerk. Nee, de naamgeving is enkele eeuwen ouder en kwam al sinds 1626 in de Lierse archieven voor om het kerkenpad door de Lierpolder aan te duiden.

Aan beide zijden van het in noordelijke richting lopende kerkenpad 'het Laantje' lagen poldersloten. Het grootste deel van deze poldersloten is pas in de jaren '70 van de vorige eeuw gedempt om de Kerklaan te kunnen verbreden. Op de rechterhelft van dit kaartje staan een paar lijnen getekend die schuin en haaks op elkaar staan. Dit zijn eeuwenoude molensloten die een belangrijk onderdeel vormen van de afwatering van de Oude Lierpolder naar de Liermolen aan de Laan van Adrichem. Deze sloten zijn nog steeds herkenbaar aanwezig langs de Heimond en de Bleijenburg. De tegenwoordig sterk verbrede watergang vervolgt zijn weg verder langs de Van Rijnstraat en Markenborgh. De bebouwing op deze kadasterkaart is op summiere wijze in rood weergegeven en hoewel de fijne detaillering ontbreekt, zal dit in hoofdlijnen wel met de werkelijkheid overeenstemmen. Wel leuk om te melden is dat schuin boven de letter 'd' de Timmerwerf te zien is, zonder aangrenzende bebouwing. Tegenover de werkplaats zijn nog geen woningen ingetekend, maar of dat klopt is twijfelachtig. Want het is bekend dat rond 1893 op die plaats een oude boerderij is gesloopt die er rond 1819 ook al gestaan moet hebben. In 1909 is daar de gereformeerde 'school met den Bijbel' gebouwd.

Zo geeft dit kaartje toch veel verrassende informatie prijs over ons dorp van twee eeuwen terug.